

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII

DEPARTAMENTUL FORMARE ÎNȚIALĂ

2017

PROGRAM DE FORMARE ÎNȚIALĂ

ANUL I

PREAMBUL. OBIECTIVE

Programul de formare inițială a auditorilor de justiție are în vedere principiile și obiectivele strategice generale și specifice ale Institutului Național al Magistraturii, respectiv creșterea calității actului de justiție prin creșterea calității actului de formare, adaptarea programului de formare inițială la nevoile sistemului judiciar, asigurarea caracterului unitar al formării, diversificarea și adaptarea metodelor de formare utilizate, consolidarea componentei activităților extracurriculare și internaționale.

Pentru identificarea sistematică a nevoilor de formare și pentru elaborarea unui program care să corespundă obiectivelor care urmăresc dezvoltarea competențelor esențiale unui viitor judecător sau procuror, au fost avute în vedere rezultatele evaluărilor programului de formare inițială din anul I realizate de către promoția de auditori de justiție 2014 – 2016, atât pe durata anului I de formare, cât și pe parcursul anului al II-lea, rezultatele evaluărilor programului de formare inițială din anul al II-lea realizate de auditorii de justiție din aceeași promoție și coordonatorii de practică, rezultatele activității de monitorizare realizate pe parcursul celui de al II-lea an de formare și rezultatele consultării personalului de instruire al INM implicat în activitatea de formare inițială.

Una dintre preocupările de bază ale INM o reprezintă asigurarea unei formări inițiale unitare a auditorilor de justiție, prin adaptarea programului de formare inițială astfel încât acesta să corespundă nevoilor auditorilor de justiție și, implicit, ale sistemului judiciar, sens în care se are în vedere creșterea gradului de coeziune, încurajarea dialogului, crearea unui cadru care să faciliteze schimbul de idei și atitudinea de deschidere. Acestui scop îi servesc, printre altele, întâlnirile și consultările pe care departamentul de formare inițială al INM le organizează periodic cu formatorii și coordonatorii de practică implicați în formarea inițială, în cadrul cărora sunt stabilite direcțiile de urmat cu privire la organizarea activității de practică. Totodată, pe parcursul anului de studiu se va avea în vedere facilitarea unor sesiuni de consultări ale personalului de instruire cu specialistul INM în științele educației, având drept scop realizarea unui schimb util de experiență, inclusiv în ceea ce privește metodele de formare utilizate.

Conținutul programului de formare inițială are în vedere diversificarea și adaptarea metodelor de formare prin utilizarea de tipuri de acțiuni care să pună accentul pe situații care simulează realitatea, reproducând condițiile în care magistrații își desfășoară activitatea curentă și care să conducă la dezvoltarea capacității de interpretare și de aplicare a normelor juridice, precum și la dezvoltarea abilităților de logică juridică.

Pentru accentuarea componentei formării care privește dezvoltarea abilităților non-juridice, va fi încurajată în rândul auditorilor de justiție o atitudine de deschidere și se va contribui la responsabilizarea acestora prin conștientizarea rolului social al actului de justiție și, implicit, prin însușirea și interiorizarea conceptului de disciplină judiciară.

Obiective generale:

Formarea inițială trebuie să aibă un caracter practic, unitar și să fie pluralistă, aptă să dezvolte: competențe instrumentale (capacitate de analiză și sinteză, de organizare și planificare, de a stabili

priorități, cunoștințe generale de bază, cunoștințe de bază necesare profesiei de magistrat, etc.), competențe interpersonale (capacitatea de evaluare și autoevaluare, de a lucra în echipă, atitudinea în relațiile cu colegii etc.) și sistemice (capacitatea de a transpune în practică cunoștințele dobândite, abilități de cercetare, abilități de a învăța, capacitatea de adaptare la noi situații, creativitate etc.).

Formarea viitorilor judecători și procurori nu se limitează la inițierea în tehnica soluționării litigiilor, ci presupune dezvoltarea unei sensibilități sociale, a înțelegerii vieții în societate, fiind necesară, așadar, o formare pluralistă care să garanteze și să întărească existența unui spirit deschis al magistraților.

Obiective specifice: se regăsesc în programele de studiu aferente fiecărei discipline.

ELEMENTE DE NOUȚATE:

Programul de formare inițială aferent anului I 2017 urmărește structura și calendarul anului de formare anterior (2016), cu următoarele modificări:

I. În ceea ce privește conținutul:

- procesele simulate organizate în cadrul seminarelor de la disciplinele *Drept civil și Drept penal* nu vor mai fi evidențiate în mod distinct în conținutul modulelor, având în vedere că aceste activități cu caracter practic au constituit în ultimii ani metoda preponderentă de formare din cadrul seminarelor. În cazul acestor discipline, în scopul unei abordări unitare a metodei de formare, evidențierea acestora se va face prin indicarea unui procent din numărul total de ore alocate seminarelor ca fiind dedicat exercițiilor practice, respectiv 50%. Distribuția efectivă a acestor activități practice pe parcursul anului de formare va rezulta din conținutul planurilor de seminar;
- alocarea unui timp mai mare pentru pregătirea specifică viitorilor procurori pe parcursul primului an de formare. În acest sens, curricula aferentă disciplinei *Drept civil* va include și activități specifice profesiei de procuror (e.g. întocmirea de concluzii scrise în materie civilă);
- numărul de ore alocate fiecărei discipline rămâne același, cu luarea în calcul a orelor incluse suplimentar, pe parcursul anului de formare 2016, respectiv în cazul disciplinei *Etică și organizare judiciară* 2 ore (de la 20 la 22 ore fizice), iar în cazul disciplinei *Criminalistică* 4 ore (de la 8 la 12 ore fizice);
- majorarea cu 2 ore a numărului de ore stabilit pentru disciplina *Psihologie judiciară*, de la 8 la 10 ore fizice, motivat de necesitatea prezentării în cadrul orelor dedicate disciplinei a unui nou tip de expertiză – raportul de expertiză în materia psihologiei clinice judiciare. Corelativ, pentru o viziune completă a problematicii, abordarea din punct de vedere al dreptului procesual penal a acestui nou tip de expertiză va fi inclusă în tematica dezbaterilor de la disciplina *Drept penal*;
- convertirea, la disciplina *CEDO*, a unui număr de 4 ore alocate în programul anterior conferințelor, în ore de seminar;
- creșterea, la disciplina *Dreptul familiei*, a numărului de ore alocate conferințelor, de la 4 la 6 ore;
- includerea unor seminare având ca tematică „violența domestică” (4 ore fizice), abordarea acestei tematici urmând a se realiza interdisciplinar.

II. În ceea ce privește structura și calendarul:

- echilibrarea numărului de ore aferent fiecărui modul, prin planificarea seminarelor de *case management și scriere juridică în materie civilă și penală*, desfășurate în anul 2016 în modulul I, pe parcursul celorlalte două module. O atare planificare ar determina o eficiență sporită a acestor seminare și în considerarea faptului că materia aferentă disciplinelor fundamentale va fi deja parcursă la momentul respectiv de către auditorii de justiție;
- activitățile practice se vor desfășura pe parcursul a trei săptămâni, având alocat, pe durata acestora, un număr de 90 de ore; pe lângă acest modul dedicat exclusiv activităților practice, nevoia de formare a auditorilor de justiție prin intermediul acestui tip de activități va fi acoperită pe durata întregului program de pregătire profesională prin realizarea de procese, secvențe simulate și exerciții, incluse în planurile de seminar aferente disciplinelor de studiu.

De asemenea, pornind de la necesitatea corelării cu dispozițiile legale actuale, disciplina *Drept comercial* a fost redenumită *Drept civil. Aspecte specifice litigiilor cu profesioniști*.

CALENDAR 2017 ȘI STRUCTURĂ PE SĂPTĂMÂNI

SĂPTĂMÂNA COMUNĂ	MODUL I	STAGIU INSTANȚE PARCHETE	MODUL I	EVALUARE MODUL I	VACANȚĂ	MODUL II MODUL III	EVALUARE MODULE II ȘI III	STAGIU INSTANȚE PARCHETE	ACTIVITĂȚI PRACTICE
9 – 15 IANUARIE	16 IANUARIE – 12 FEBRUARIE	13 – 26 FEBRUARIE	27 FEBRUARIE – 9 IULIE	10 – 23 IULIE	31 IULIE – 3 SEPTEMBRIE	4 SEPTEMBRIE – 29 OCTOMBRIE	30 OCTOMBRIE – 5 NOIEMBRIE	6 NOIEMBRIE – 3 DECEMBRIE	4 – 22 DECEMBRIE
1 săptămână	4 săptămâni	2 săptămâni	19 săptămâni	2 săptămâni	6 săptămâni	4 + 4 săptămâni	1 săptămână	4 săptămâni	3 săptămâni

ZILE LIBERE: 1 și 2 ianuarie 2017
 24 ianuarie 2017 (Ziua Unirii)
 17 aprilie 2017 (Paștele ortodox)
 5 iunie 2017 (Rusaliile)
 15 august 2017 (Adormirea Maicii Domnului)
 30 noiembrie 2017 (Sfântul Andrei)
 1 decembrie 2017 (Ziua Națională a României)

CONȚINUT

MODUL	DISCIPLINA	CONFERINȚE	SEMINARIILE și NR ORE	EVALUARE
MODUL I	Drept civil	12 x 3 ore fizice	23 x 4.40 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	Drept penal	12 x 3 ore fizice	23 x 4.40 ore fizice + 3 seminare pentru tehnici de investigare a unor infracțiuni (ex. infracțiuni rutiere, infracțiunilor economice, infracțiunilor de proprietate intelectuală)	Evaluare continuă Evaluare finală
	Drept civil. Aspecte specifice litigiilor cu profesioniști*	6 x 2 ore fizice	14 x 2.20 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	Dreptul UE*	4 ore fizice	46 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	CEDO*	12 ore fizice	42 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	Criminalistică*	-	12 ore fizice + 8 ore fizice activități practice (mini-sevențe demonstrative – constatări flagrant, percheziții, cercetare la fața locului, etc.)	Evaluare finală
	Medicină legală*	2 ore fizice	-	-
	etică și organizare judiciară	-	11 x 2 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	Dezvoltare personală*	-	4 x 3 ore fizice + 1 oră fizică feedback	-
	Limbi străine	-	22 x 1.30 ore fizice	Evaluare
	Dreptul familiei	3 x 2 ore fizice	50 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală

MODUL	DISCIPLINA	CONFERINȚE	SEMINARIILE SI NR ORE	EVALUARE
MODUL II			4 ore fizice - seminare având ca temă <i>violența domestică</i> (abordare interdisciplinară : dreptul familiei, drept penal, CEDO)	-
	Comunicare*	-	15 ore fizice + activitate observatorie	Evaluare finală (orală) cu calificativ
MODUL III	Drept administrativ	-	32 ore fizice + 1 întâlnire x 2 ore fizice <i>case management</i> și scriere juridică	Evaluare continuă Evaluare finală
	Drept constituțional	1 x 2 ore fizice	12 ore fizice	Evaluare continuă Evaluare finală
	Informatică aplicată - ECRIS	-	5 x 1.30 ore fizice	Evaluare finală
	Psihologie judiciară*	5 x 2 ore fizice	-	Evaluare finală
CASE MANAGEMENT ȘI Scriere JURIDICĂ - DREPT CIVIL			10 ore fizice**	-
CASE MANAGEMENT ȘI Scriere JURIDICĂ - DREPT PENAL			10 ore fizice**	-
ACTIVITĂȚI PRACTICE			90 ore fizice, desfășurate pe parcursul a 3 săptămâni (în medie – 6 ore fizice/zi de formare) Activitățile vor fi concepute și se vor desfășura sub coordonarea formatorilor INM și cu sprijinul specialistului INM în științele educației și vor consta în: procese simulate, mini-secvențe simulate, exerciții practice și vor avea ca scop exersarea abilităților specifice necesare exercitării profesiei. Accentul va fi pus pe aspecte de comunicare în context profesional, etică și deontologie, dezvoltare personală.	

* Tematica aferentă acestei discipline va fi abordată transversal pe parcursul anului, corelat cu tematicile aferente disciplinelor fundamentale, contribuind la atingerea obiectivelor strategice propuse prin programul de formare

** Se vor efectua pe parcursul Modulelor II și III și vor fi planificate în funcție de încărcătura acestora, astfel încât să se asigure un echilibru al numărului de ore alocate fiecărui modul

Activitățile aferente programului de formare inițială 2017 vor avea în vedere următoarele:

1. accentuarea caracterului practic al formării inițiale
2. consolidarea caracterului unitar al formării inițiale
3. asigurarea unei formări complexe și complete
4. asigurarea caracterului european al formării

1. ACCENTUAREA CARACTERULUI PRACTIC AL FORMĂRII INIȚIALE

Formarea profesională a auditorilor de justiție se axează pe aprofundarea cunoștințelor necesare pentru profesiile de judecător și procuror. Aprofundarea acestor cunoștințe, precum și dobândirea abilităților necesare urmează a fi realizate prin efectuarea unor activități preponderent practice și prin utilizarea unor metode de formare adecvate.

În ceea ce privește activitățile:

Pentru reproducerea în condiții cât mai fidele a activității din instanță sau parchet auditorii de justiție vor fi încurajați să lucreze în echipă și să identifice pașii necesari pentru gestionarea unui dosar începând de la înregistrarea acestuia și până la pronunțarea soluției.

Luând în considerare necesitatea ca auditorii de justiție să ia contact nemijlocit cu activitatea instanțelor și parchetelor, în vederea cunoașterii diferitelor aspecte de ordin practic și administrativ, ca și în anii precedenți, a fost inclusă o perioadă de stagii practice în cadrul instanțelor și parchetelor, încă din primul an.

În scopul cunoașterii profesiilor partenere, vor fi programate stagii opționale în cadrul instituțiilor care își vor declara disponibilitatea de a colabora cu institutul în acest sens și va fi consolidată colaborarea cu Școala Națională de Grefieri prin continuarea organizării activităților de formare comune, concretizate în exerciții și procese simulate.

În ceea ce privește metodele de formare:

Caracterul practic al formării va fi asigurat, în egală măsură, prin realizarea de procese, mini-secvențe simulate și exerciții, incluse în mod obligatoriu în planurile de seminar aferente disciplinelor de studiu. În ceea ce privește disciplinele *Drept civil* și *Drept penal*, procesele simulate au constituit, în ultimii ani, metoda preponderentă de formare în cadrul seminarelor aferente acestora, alături de mini-secvențele simulate. Pentru anul 2017, un procent de 50% din numărul total de ore alocat seminarelor celor două discipline va fi dedicat exercițiilor practice.

Programul de formare inițială prevede, totodată, un număr total de 3 săptămâni alocate exclusiv activităților practice, planificate la finalul anului de formare, după sesiunea de evaluare corespunzătoare ultimelor module și parcurgerea celei de a doua etape de stagii.

Sesiunile alocate discutării unor elemente de *case management* (buna gestionare a cauzei) și *scriere juridică* vor contribui, deopotrivă, la consolidarea caracterului practic al formării inițiale.

2. CONSOLIDAREA CARACTERULUI UNITAR AL FORMĂRII INIȚIALE

Programul de formare inițială își păstrează caracterul modular, fiind organizat în trei module în cadrul cărora abordarea va fi pluridisciplinară și integrată, prin valorificarea atât a informațiilor și cunoștințelor care țin de disciplinele principale (ex.drept civil, drept penal), cât și a aspectelor specifice disciplinelor transversale (ex.CEDO, dreptul UE). Se va urmări, astfel, abordarea corelată a jurisprudenței CEDO, a dreptului Uniunii Europene și a jurisprudenței CJUE cu problemele de drept intern.

Aspectele de drept substanțial și cele de drept procesual vor fi, în continuare, analizate în cadrul aceluiași seminar, astfel încât abordarea să corespundă desfășurării firești a procesului judiciar.

Caracterul unitar al formării va fi asigurat prin includerea temelor în tematici și în planurile de seminar, prin elaborarea de programe de studiu la nivelul catedrelor, pentru fiecare materie și de planuri de seminar comune pentru toate grupele, acestea fiind puse la dispoziția auditorilor de justiție împreună cu materialul didactic aferent. Se va încerca în continuare echilibrarea sarcinilor de lucru ale auditorilor de justiție prin comunicarea între catedre a datelor de realizare a acestora.

Pentru asigurarea caracterului unitar al formării se va recomanda ca forma finală a planurilor de seminar să fie adusă la cunoștința auditorilor de justiție, după consultarea prealabilă a formatorilor din cadrul catedrei, în vederea identificării eventualelor soluții neunitare.

Totodată, vor fi organizate întâlniri periodice între formatorii cu normă întreagă și auditorii de justiție pentru discutarea eventualelor probleme de drept soluționate neunitar între grupe. Ca alternativă, menținerea contactului între auditorii de justiție și personalul de instruire se va putea realiza și prin utilizarea unor mijloace de comunicare la distanță.

3. ASIGURAREA UNEI FORMĂRI COMPLEXE ȘI COMPLETE

Pentru accentuarea componentei formării care privește dezvoltarea abilităților non-juridice, va fi încurajată în rândul auditorilor de justiție o atitudine de deschidere și se va contribui la responsabilizarea acestora prin conștientizarea rolului social al actului de justiție.

De asemenea, auditorii de justiție vor putea participa la vizite opționale organizate în cadrul unor instituții care își vor declara disponibilitatea de a colabora cu INM în acest sens. În anii anteriori, astfel de vizite au fost desfășurate în cadrul următoarelor instituții, cu titlu de exemplu: Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, inclusiv în cadrul Direcției Naționale

Anticorupție, Parchetului de pe lângă Tribunalul București, Ministerului Justiției – Direcția Națională de Probațiune, Inspectoratului General al Poliției Române – Institutul Național de Criminalistică, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Curții Constituționale a României.

Având în vedere necesitatea formării unui tip de magistrat adaptat realităților și adaptabil din perspectiva provocărilor dezvoltării alerte a societății, va fi continuată seria „Întâlniri de bun augur”, constând în conferințe extracurriculare și activități organizate periodic care contribuie la dezvoltarea abilităților non-juridice ale viitorilor judecători și procurori și la formarea unei viziuni de ansamblu asupra problemelor societății.

4. ASIGURAREA CARACTERULUI EUROPEAN AL FORMĂRII

În contextul preocupării constante a Institutului Național al Magistraturii pentru componenta europeană a formării inițiale, auditorii de justiție au posibilitatea de a se implica și în alte activități naționale și internaționale, precum:

1. COMPETIȚIA THEMIS adresată auditorilor de justiție provenind din statele membre ale Rețelei Europene de Formare Judiciară (REFJ/EJTN) și/sau ale Consiliului Europei, în domeniile cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală, protecției europene a drepturilor omului și eticii și deontologiei profesionale. Organizată pentru prima dată în anul 2006, la inițiativa INM și a Centrului de Studii Judiciare din Portugalia (CEJ), THEMIS a contribuit la consolidarea relațiilor dintre INM și celelalte instituții de formare existente la nivel european. Începând cu anul 2010, acest eveniment este organizat sub egida REFJ/EJTN, desfășurându-se sub forma a patru Semi-finale și a unei Mari finale, derulate exclusiv în limba engleză.

Informațiile referitoare la cea de a XII-a ediție, care va avea loc în anul 2017 și cele privind procedura internă de selecție a echipelor participante vor fi publicate în atenția auditorilor de justiție la începutul anului 2017, imediat după transmiterea acestora de către REFJ/EJTN. Cunoașterea aprofundată a limbii engleze și motivația constituie criterii principale de selecție.

2. AIAKOS este un alt program internațional specific formării inițiale, reprezentând un schimb de experiență profesională adresat tinerilor și viitorilor judecători și procurori provenind din statele membre ale Uniunii Europene în domeniile cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală și eticii și deontologiei profesionale. AIAKOS este derulat, ca și THEMIS, sub egida Rețelei Europene de Formare Judiciară (REFN/EJTN) și presupune, pe de o parte, deplasarea auditorilor de justiție români în statele implicate în program, iar pe de altă parte găzduirea reprezentanților celorlalte state la sediul Institutului și participarea acestora alături de auditorii de justiție implicați la diverse activități de formare.

Activitățile derulate în contextul AIAKOS au un caracter practic și urmăresc intercunoașterea, înlesnirea aprofundării informațiilor legate de sistemele partenere și dezvoltarea abilităților non-juridice necesare

exercitării profesiei. Ca și în cazul competiției THEMIS, limba oficială de lucru este limba engleză, aspect care contribuie la dezvoltarea competențelor lingvistice ale participanților.

Informațiile cu privire la numărul locurilor disponibile, la statele implicate în program și la procedura efectivă de selecție a participanților vor fi aduse la cunoștința auditorilor de justiție în cursul lunii iunie 2017. Cunoașterea aprofundată a limbii engleze și motivația constituie criteriile principale de selecție.

Pe lângă activitățile descrise anterior, pe parcursul programului de formare inițială pot apărea oportunități de participare la diverse alte activități, stagii sau vizite de studiu, cu privire la care departamentul de formare inițială aduce la cunoștința auditorilor de justiție informațiile necesare, precum și condițiile de selecție și participare. În anii anteriori, au fost organizate, astfel, **Concursul de referate pe teme de jurisprudență a CEDO** și **Concursul Jus Europaeum** pe teme de aplicare a dreptului Uniunii Europene.

EVALUARE

Evaluarea activității auditorilor de justiție se va realiza pe parcursul perioadei de studiu a fiecărei discipline și va fi, în principiu, de 2 tipuri:

- evaluare continuă
- evaluare finală (scrisă sau orală)

Criteriile de evaluare continuă sunt reflectate în fișele de evaluare continuă aprobate de Consiliul Științific al INM și aduse la cunoștința auditorilor de justiție la începutul anului de formare. Acestea se referă la participarea orală în timpul sesiunilor de formare, la temele efectuate și la testările scrise susținute. Temele obligatorii comune vor fi avute în vedere, de asemenea, în cadrul evaluării continue.

În cazul disciplinelor: *Criminalistică*, *Informatică aplicată* și *Psihologie judiciară*, programul de formare inițială prevede, ca tip de evaluare, numai evaluarea finală – scrisă sau orală. La disciplina *Comunicare* evaluarea se va realiza prin acordare de calificativ, în urma susținerii unei probe orale.

Programa de studiu a fiecărei discipline va conține, pe lângă numărul de ore alocat și durata sesiunilor de formare, scopul și obiectivele generale ale disciplinei, unitățile tematice, metodele de formare orientative, cerințele minimale de informare și documentare, precum și tipurile de evaluare aplicabile.